

Projekt biološkega središča raste

Redkokdo je ob prvi predstavitvi načrtov za novo biološko središče ob Večni poti verjel, da bodo ti, zdelo se je megalomanski, načrti tudi uresničeni. Dvomljivci niso imeli prav. Danes ob Večni poti novo biološko središče vidno raste. Kaj pravzaprav bo na okrog 40 oziroma 75 hektarjih zemljišč v tem delu naše občine, smo se pogovarjali z direktorjem, biologom prof. Vinkom Strgarjem.

Prvi začetki nastajanja biološkega središča segajo še v leto 1966, ko je bilo na mestu, kjer bo središče, postavljeno eno od spominskih znamenj v naši občini. Januarja lani so se dela zares začela, seveda najprej s pripravo terena. Danes je raziskovalno-pedagoški objekt že skoraj pod streho, za vse ostale objekte pa so že pripravljene temelji. V zidanih objektih bo skupno 7844 kvadratnih metrov uporabnih površin, od tega 1063 v vzhodnem delu. V raziskovalno-pedagoškem objektu bo šest predavalnic, poleg tega pa bodo urejeni še praktikum, laboratorij, centralna biološka knjižnica... Objekt bo pod streho do srede letošnjega julija, povsem narejen in pripravljen za vselitev pa naj bi bil do konca prihodnjega leta. Ob tem je prof. Vinko Strgar dejal, da bodo skušali urediti tako, da bi bilo do študijskega leta 1991/92 (torej do oktobra 1991) vse pripravljeno, da bi študentje novo študijsko leto začeli že v novi zgradbi. Biološko središče namreč skupaj »gradijo« biološki oddelek Biotehniške fakultete, center za biologijo Biotehniške fakultete ter univerzitetni inštitut za biologijo.

Bojazen ob nezadostnih sredstvih

Seveda pa je denarni zalogaj precejšen in prof. Vinko Strgar je dejal, da se boji, da bodo v etapi, ko bo treba začeti z opremljanjem prostorov, ostali brez denarja. Seveda bodo skušali najti kakšen dodaten vir denarja, vendar bo to težko, saj v tej gospodarski situaciji denarja ni nikjer prav veliko.

Del novega biološkega središča bo seveda tudi novi botanični vrt, v katerem bo zaradi obilice prostora treba narediti vse tisto, česar v sedanjem botaničnem vrtu pod Karlovskim mostom ni bilo mogoče urediti. Vedeti je seveda treba, da bo novi botanični vrt dolgo časa nastajal, ker rastline pač ne rastejo na ukaz. Sedanji botanični vrt je namreč nastajal vse od leta 1810, tako da mogočih dreves v novem pač ne moremo pričakovati. Zato pa bo v novem vrtu mogoče ustvariti pogoje za rast številnih rastlin, jih opazovati in raziskovati.

V novem vrtu je tako predvidenih nekaj površin, natančneje 0,5 hektara, za gensko banko, del vrta bo tehnična baza za vzgojo rastlin za živalski

vrt, v novem botaničnem vrtu bo del zemljišča namenjen flori visokega barja, kjer bodo Ljubljanci lahko videli tisto, kar je zdaj v Goričici in Bevkah na Barju večini neznano in skrito, poleg tega bo 13 hektarov zemljišč namenjenih za rezervat veterinarske fakultete.

Botanični vrt, jezero in še kaj

Posebej zanimiva pa je novica, da bo botanični vrt povabil k sodelovanju tudi ljubitelje vseh vrst cvetja oziroma rastlinstva, saj je takih ljudi v Ljubljani in Sloveniji veliko. V vrtu naj bi pravzaprav raslo vse, kar raste po svetu – in lahko uspeva tudi pri nas.

Ker je območje novega vrta precej bogato preprejeno z vodami, bo imel vrt tudi veliko umetno jezero. Gozdčki in gozdovi na območju novega biološkega središča bodo ostali, kakršni so, pravzaprav bodo lepši, vzdrževani in čisti. Prof. Vinko Strgar je namreč dejal, da je bilo odvažanje divjih odlagališč smeti prva naloga, ki so se je lotili ob začetku urejanja terena za središče.

Povedati je treba, da je 20 od skupno 40 hektarov zemljišč za bodoče središče že odkupljenih. Sprva bo za botanični vrt urejenih okrog pet hektarov, saj bi bilo vse naenkrat nemogoče urediti. Poleg tega tudi načrti za zunanjo podobo botaničnega vrta še niso narejeni. Lani januarja je bil razpisan javni natečaj za pridobitev projektov. Prispelo je 11 elaboratov, vendar nobeden od njih ni dobil prve nagrade, dva sta prejela drugo, in dva elaborata tretjo nagrado. Iz vseh štirih bodo zdaj strokovnjaki vzeli najboljše ideje in jih združili v celovito podobo novega botaničnega vrta. Ureditveni načrt bodo naredili na Ljubljanskem urbanističnem zavodu, in prof. Vinko Strgar je dejal, da si bodo prizadevali, da bi bil načrt sprejet do konca letošnjega leta.

In prav za konec ostaja se vprašanje financiranja novega biološkega središča. Nosilec naložbe, za katero v celoti pravzaprav še ni natančno znano, koliko bo vredna, je biološki oddelek Biotehniške fakultete, pri financiranju pa sodelujejo še Univerza, banka, mesto Ljubljana in vsika občina. Novo biološko središče pa je, to je treba povedati, del svežnja naložb v družbenih dejavnostih, ki imajo nacionalni pomen. Upamo lahko le, da pri zadnjem koraku, opremljanju predavalnic in laboratorijev ne bo zmanjkalo denarja. Ne nazadnje bo to novo biološko središče v naši občini lahko stopilo ob bok podobnim izobraževalnim središčem v razviti Evropi in v svetu, in če bodo uresničeni vsi ambiciozni načrti z njim v zvezi, bomo imeli čez nekaj časa v Ljubljani in viški občini še nekaj, s čimer se bomo lahko ponašali.

Prednost ima asfalt

Letošnje leto v KS Horjul poteka docela v znamenju obnove cest. V ospredju sta še zlasti cesti Vrzdenc-Sentjošt in Zaklanec-Lesno brdo, asfalt pa je ali pa še bo dobilo tudi več vaških poti na Vrzdencu, v Horjulu in Zaklanju.

Vrednost del na cesti Zaklanec-Lesno brdo (1850 metrov) po zdajšnjih ocenah cenijo na 2050 starih milijard dinarjev. Od tega so kakih 15 odstotkov v delu in denarju prispevali krajanji, cca 400 starih milijard din je prispevala KS Horjul, preostale stroške pa je krila Mestna skupnost za ceste. Asfaltno prevleko so potegnili vse do meje z vrhniško občino, s čimer naj bi bila, potem ko bo občina Vrhnika asfaltirala še cesto na svoji strani, v celoti asfaltirana cestna povezava Zaklanec Drenov grč.

Tolikan željeni asfalt pa dobiva tudi cesta Vrzdenc-Sentjošt. Potem ko je Cestno podjetje Ljubljana (ob financiranju Republiške skupnosti za ceste) že spomladi razširilo in asfaltiralo prvi kilometer regionalne ceste nad Vrzdencem, je poleti dobil asfalt še lokalni odsek Podpil-Sentjošt. Vrednost del na tem 2,5 kilometra dolgem odseku cenijo na okrog 500.000 zahodnonemških mark, pri čemer so najmanj 20 odstotkov v delu in denarju prispevali krajanji Sentjošta. Zemeljska dela na tej lokalni cesti so zastavili letošnjega januarja, izvajal pa jih je Megrad Inženiring-Zemeljska dela. Na vsej cesti Vrzdenc-Sentjošt tako ostaja brez asfalta samo še kak kilometer in pol dolg regionalni odsek med Vrzdencem in Podpilom, ki pa bo očitno moral počakati na prihodnjo pomlad.

B. V.

Z OSREDNJE LETOŠNJE POLHOGRAJSKE TURISTIČNE PRIREDITVE – »DNEVA POD LOVRENCEM«

Oživljeni stari kmečki običaji

Idilična jasa kraj na novo odprtega polhograjskega turističnega doma, obdana z vencem starega drevja in žuborečo rečico Božno, je bila krajem junija znova prizorišče zanimive turistične prireditve – to pot »Dneva pod Lovrencem«, s katerim so Pogorci istočasno obeležili tudi svoj krajevni praznik.

Čeprav z izrazito turističnim predznakom, je bila prireditev pravzaprav obarvana predvsem z nekdanjimi kmečkimi običaji in dediščino, kakor se je pač ohranjala na polhograjskem območju. S posebno stojnico se je predstavil aktiv kmečkih žena s pestro izbiro doma pečenih dobrot

(potic, šarkljev, krofov, krljev, suhih orehov in še česa); kmet Štefan Kozjek s Korene je s svojim nepogrešljivim kulinaricnim pomočnikom z dobri domačimi klobasami in 'šnopcem' prikazal kmečki turizem; zopet na drugem štantu pa so obiskovalci lahko občudovali pogorjske klekljariče, pa tudi, kako spretno so nekoč kmečke žene sukale kolovrat. Manjkalo pa seveda ni tudi manj zgodovinskih stojnic z običajnimi prigrizki in napitki – tja do sladke medicine čebelarjev Hmezada.

V uradnem delu prireditve so se gostje zgrnili okrog okrašene slavnostne tribune, kjer je ob spretni vezni besedi Črta Kanonija urednica »Naše

Čipkarska spretnost je že pravo narodno blago. Škoda je le, ker je še vedno premalo cenjena

PREDSTAVLJAMO VAM NAŠ KRAJ: PODSMREKA

namreč še vedno obupno slaba, makadamska, pa tudi v sami vasi nimajo prav kaj ponuditi turistom.

»Vse skupaj je prav žalostno. Sem gor prihajajo celi avtobusi izletnikov, toda tu ne morejo dobiti ne štampiljke, ne razglednic, kaj šele, da bi se kje

Pozabljena Stritarjeva vas

»Ta podoba – obledela, napol že pozabljena v hrupu življenja, oj, kako jasna, kako živa mi je zopet pred očmi! Vsako drevo mi je znano, vsako drevesce. Zdi se mi, kakor da bi slišal potokovo šumljanje tik sebe, kakor bi videl pred sabo na dobravi živino, ki se mirno pase ter počasi premiče, zdaj skrivajoče se, zdaj prikazujoče se med grmovjem...«

S temi besedami je slovenski pripovednik Josip Stritar opisal svojo rodno vas – Podsmreko pri Velikih Laščah; naravo svojega otroštva, ki je obdajala to malo hribovsko vasico, ki pa se danes vse bolj izgublja v novogradnjah in drugih prilastkih modernega urbanega življenja.

Vasica je z leti postala romarska pot oboževalcev velikega književnika, slavistov in solarjev, zato je kar nerazumljivo, da se še vedno ne najde sredstva, da bi jo spravili na ustrezno turistično raven. Cesta, ki pripelje v vas (od koderkoli) je

okrepčali, se jezi novi predsednik sveta KS Velike Lašče Alojz Dolšina, ki je tudi sam Podsmrečan.

Turisti odhajajo, kot pravi mladi predsednik sveta KS, z dolgim nosom. Tudi zavoljo Stritarjeve kašče, edine pisateljeve zapuščine v vasi, ki jo je že pošteno načel čas. Pred časom so streho kašče sicer prekrili z novo slamnato kritino, toda slama je bila slabo omlačena in načele so jo podgane in ptiči.

»Ne vem zakaj so se odločili, da streho ponovno prekrijejo s slamo. Danes ni več takih krovcev za to vrsto kritine, kot so bili včasih, pa tudi pravi škopnik je silno težko dobiti. Če pa slama ni prava, streha prej kakor v treh letih gre k vragu,« pravi Alojz Dolšina, ki je prepričan, da bi bila še najboljša rešitev za streho kašče bobrovec.

Kot nam je povedal oskrbnik Stritarjeve domačije Franc Praznik, je kaščo 1986. leta prevzela Kmetijska zadruga Velike Lašče. Ta je zagotovila

Gasilski praznik v Podsmreki

Vrsti gasilskih društev, ki so si izboljšala svojo opremo, se je 21. julija pridružilo tudi GD iz Podsmreke pri Dobrovi. Tega dne so namreč tu sprejeli nov orodni avto TAM 2000, hkrati pa uradno odprli tudi gasilski dom, ki so ga sicer začeli graditi že pred leti.

Novo Tamovo vozilo, čigar nakup je omogočila OGZ, bo zamenjalo staro, komajda še uporabno orodno vozilo, ki so ga imeli doslej (tega so dobili še od Gasilske brigade).

GD Podsmreka šteje trenutno 36 članov, ki so seveda skupaj z drugimi krajanji pridno pomagali tudi pri gradnji novega, za več namenov uporabnega gasilskega doma.

B. VRHOVEC

Podsmreška panorama: lepa narava, a še vedno slabe ceste